

Stanovisko MPSV ke zprávě Amnesty International

Tisková zpráva

Amnesty International ve své výroční zprávě uvádí, že se v českých ústavech sociální péče pro mentálně postižené stále používají klecová lůžka. Dodává, že používání klecí a neposkytování vhodné rehabilitace a péče postiženým dětem je považováno za kruté, nelidské a ponižující zacházení a jako takové v rozporu s mezinárodním právem a profesními standarty. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (MPSV) k tomu sděluje následující:

Celá situace restriktivních opatření se začala řešit na základě zprávy CPT (Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestání) a **MDAC** (mental disability advocacy centrum - nevládní organizace na obranu lidí s mentálním deficitem či psychiatrickým onemocněním).

Tyto dvě organizace nezávisle na sobě **kritizovaly zneužívání restrikcí** a konkrétně **klecových lůžek /CAGE beds/ s mříží či sítí** v rezidenčních zařízeních sociální péče a v psychiatrických léčebnách.

Na základě této kritiky, která poukazovala nejen na zneužívání těchto lůžek (pro trestání, výchovný moment a ulehčování práce personálu), ale také na absenci pravidel stanovených regulačním orgánem, se **touto problematikou začalo zabývat i MPSV**. Pracovníci ministerstva nejdříve zjišťovali, jak je ošetřeno používání restriktivních opatření v jiných zemích EU. MPSV zajímaly také názory lidí z praxe a odborníků, kteří se zabývají zvládáním agresivity a afektivních záchvatů klientů. Hlavním argumentem personálu v zařízeních, kde se klecová lůžka vyskytují, je zajištění bezpečí uživatelů nebo jiných osob. Pravdou ovšem je, že v mnoha

případech jsou situace řešitelné i za pomoci jiných způsobů – existují variantní techniky pro prevenci a zvládnání agresivity a afektu. Ty se začínají „vyučovat“ i v ČR.

MPSV situací užívání restriktivních prostředků řeší. Je připraveno **Metodické opatření** k postupu při mimořádném použití klecových lůžek (s mříží či sítí) v zařízeních sociálních služeb. **V současné době se připravuje novela zákona o sociálním zabezpečení /100/1988/.** Ta by měla obsahovat **zákaz používání všech restriktivních opatření** a povolit jejich použití pouze v případě přímého ohrožení na zdraví či životě uživatele či jiných osob za dodržení závazných pojistek proti zneužití restrikcí. Novela by měla platit od 1.1. 2005.

Aby bylo možno novelu zákona uvést do praxe, je potřeba vypracovat také jednoznačnou metodiku, která by poskytovatelům sociálních služeb jednoznačně říkala, jak mají s klienty zacházet a jaká opatření mohou v určitých situacích používat.

Základem v řešení tohoto problému je odborné vzdělávání a výcviky personálu ve zvládnání afektivních záchvatů a agresivity klienta.

V zemích evropské unie užívání restriktivních opatření zákon zakazuje. Přesto i tyto právní předpisy obsahují formulace, které připouštějí užití pouze v situacích ohrožení života či zdraví.

V Praze dne 26. 5. 2004

Kateřina Prejdová, tisková mluvčí MPSV ČR